

A' ROMAI TSASZAR ES AP. KIRALYI FELSEG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Pénteken 16 Novemberben 1792.

B É T S.

A múlt Vasárnap esett Sz. István Vitéz Lovas Rendjének innepét minden tekintetben a' már tudva lévő szokott tzerimoniákkal inneplék. meg ezen Rendnek Bétsben lévő tagjai, és a' Isteni tisztelet után ebédhez ülven, a' Rendnek fő Mestérével Fels. Urunkkal együtt egy szobában 3. asztaloknál ebédelének. O Felsége a' maga Trónusa alatt, egy a' többeknél magosabb asztalnál egyedül ülven, a' másodiknál a' nagy Keresztes vitézek csak magokra, a' harmadiknál pedig a' másod és harmad rendűek (a' Comendátorok és Ritterek) ültenek, ettenek, és ittanak.

B b b b b

Gróf *Balassa* Ur ő Exja a' Gallitziai dolgo-
kat rendbe szedő *Commissionak* tétetett Præselsévé.

Az Udvari nem régiben fel-állított *Camara*,
a' mint haljuk, el-olozt. Azt-is haljuk, hogy egy
Directorium fogna nem sokára fel állítani. De er-
ről ezen túl bővebben és bizonyosabban.

Az Ország jóvára törekedő 8 Országos Deputá-
tiók Pesten öszve gyülekezvén, Nov. 5 dik napján
a' *Publico - Politicumban* dolgozó Deputáció, a' *Pa-*
latinus ő H.ge előll ülése alatt tartotta a' maga el-
ső ülését. — 6-dikban az *Urbariális* dolgokban
Gr. *Zichi* Ferentz — 7 dikben a' Törvényesekben
Gr. *Zichi* Károly ő Exjok előll-ülések alatt tartat-
tanak Gyűlések. — 8-dikba ezen utolsó tovább
folytatta a' maga ülését, a' midőn egyfzersmind az
Ekklesiái fundációkra ügyelő Deputáció is első ülést
tartott a' Primás ő Eminentziája alatt. — 9-dik-
ben a' *Commertiumban* Gróf *Forgáts* Miklós, a' *Grá-*
vamenekben pedig *Tavernicus Végh* ő Excel'ia —
10-dikben az *Adozás* dolgában ismét a' *Palatinus* ő
H.ge, a' Tudományok dolgában pedig *Personalis*
Ürményi ő Exja alatt valának ülések, a' mellyek
ezen rendel fognak tovább-is folytattatni.

Moguntziából 2. Nov. — Az innen el-szala-
dott *Kanonikusok*, *Nemesek*, és *Polgárookra* nézve
közönségesen ki kiáltatott, hogy 8 napok alatt Mo-
guntziába vissza térjenek; mert külömben az ő há-
zaik fel prédáltatván el-fognak adattatni. A' Vál.
Fejedelemnek ezüstyei, fejérmüi, házi készületei,
lovagló és kotsizó szerzámái, boros pintzéje, és
konyha szerei, a' *Kanonikusoknak* és a' *Fundációk-*
nak minden templomi ékelségeikkel együtt rész sze-
rint el adattatnak, rész szerint hajókon *Landauba* ta-
karittatnak.

A' tsatázó piatzokról.

Német Országról a' Rénus mellől Geldria és Clivia vidékeiről irják, hogy azok között a' sok Koblentzi, Trieri, Koloniai, Bonni, Neuvidi, 's több más sok helységek béli, futásban foglalatoskodó Izeméljek között, kiket a' Frantziáktól való félelem a' nevezett helységekből el üzött, tanáltatik a' Koloniai Frantzia Ujjság író is, a' ki a' maga irásának módjáért már előre sok rend béli Levelek által meg intetett vala. A' Koloniai Valosztó Papi Fejedelem fő Hertzeg Maximilián is, a' Neuvidi Fejedelemmel edgyütt már Kliviában meg érkeztenek. — Egy Hildesheimi Oktob. 28 dikán indult Levél szerint, a' Hessen Casseli Landgróf 4 terhes szekerivel edgyütt Hamburgba útozott el, a' midön már a' Frantziákat Casseltól tsák egy néhány órányira hallotta lenni. — A' Hannoverai Levelek szerint a' nevezett Landgróf Hannoverába vitette a' maga Archivumait, és ezeket fogták a' most említett 4 terhes szekerek vinni.

Moguntzia 29. Okt. — Gen. Custine ezen városban egy igen ide nem illő, de a' maga gondolkodásának módjához minden részben méltó Proclamátiót tétetett közönségesé, 's egyszersmind azt is ki hirdette, hogy az a' hir, mely szerint a' Frantziák Moguntziából kevés idő múlva el-fognának indulni, feneketlen hazugság; sőt fel tett tzelja lévén Custinénak magát ott meg-erősíteni, a' várost is ehez képpest iszonyu erősségekkel szándékozik körül vétetni, mellyeknek óltalmazására 7 vagy 8 ezer fejből álló Frantzia Serget rendel. — Azt is parantsolja e' mellett, hogy az igazságnak kiszolgáltatása, 's mindeneknek a' magok jussaival való élések, a' mellyek az eddig való szokás és törvényes rend-tartások által már bé hozattattanak, tovább-is a' magok eddig való útjokon folytattassanak. Minden főbb és alsóbb tisztviselők arra köteleztetnek, hogy a' magok helyeikre vissza tér-

B b b b b 2

vén;

vén, törvényes, politikai, és Cameralis hivataljalkhoz hozzá lássanak.

Wetterauból 29. Okt. — „Ezen vidékekből még mind futnak széllyel a' sok nagy emberek, rész szerint *Hollandia* felé, rész szerint pedig a' Pruszszus földre *Anspach* vidékeire. Ide *Anspachba* vette magát a' *Moguntziában* lakott Pruszszus Követ Oberster *Stein* is. *Moguntziában* már előre sokan éltek volt azzal az okossággal, hogy még akkor már, a' midőn *Custine* a' *Speyerbe* tanált élés házaknak el-takarításában foglalatoskodott, a' pénzt, és egyéb pénzt érő drágaságoknak nagy részét hajókra rakván, a' *Rénuson* le felé *Moguntziából* bátorságosabb helyekre szállították. Nem lehet olyan tsábitó mesterségeket ki-gondolni, melyeket a' Frantziák a' Német népnek meg-nyerésére ne használnának, és a' magok veszedelmes gondolkodások' módjának köztök való terjesztésére meg ne próbálnának. Annál meszebb mindazonáltal, mint a' mennyire már eddig elé el hatottanak, u m. *Wormatziánál*, *Speyernél*, *Moguntziánál*, a' *Rheingau*, és *Hannau* Grófságoknál bellyebb nem fognak terjeszkedni, a' mint hogy *Koblentz* felé menő útjokban az egyesült Sergek által akadályoztatnak, *Cassel* felé pedig a' bé következett rossz idők és a' *Gieszeni* erőss Vár, állanak az ő útjokban. Ezen erőss Vár a' *Heszszendarmstadt* Landgróf tulajdona, kitől azt kívánta Gen. *Custine*, minek előtte *Cassel* felé indult volna, hogy a' maga Sergeit az útból állítsa férébb.

A' *Rénus* mellől, *Moguntzián* aloll *Bingen* Városából, 29. Okt. — „Itt a' Frantziák minden hadi szükséges készületeket olly móddal téznek, hogy a' jövő telet ezen vidékekben tölthessék-el. Éppen akkor, a' midőn a' Frantziák *Moguntziára* réa ütötenek, *Bingen* ellen is egy 4 ezer fejekből álló Serget inditván Gen. *Custine*, ennek egy 160 lovasokból álló része egy Oberster vezérlése alatt ezen kiss jó bór termő városotkába belé szállott, a' hol az óltától fogva múlat. A' több része ezen

4 ezer emberből álló Frantzia Seregnek, *Bingenhez* nem messze a' *Nohe* vizének *Rénusba* való szakadása mellett szállott táborba. Ezen *Nohe* vizén nagyon e' tályon egy hid, mellyen minden *Koblentz*-ből *Moguntziába* fel jövőknek keresztül kellett menni. Minthogy pedig ezen hid *Moguntziától* csak 2 mértföldnyire esik, és *Moguntziától* eddig mindeütt igen jó töltött utak vagynak, ha a' hid mellett fekvő Frantziák az ellenségtől meg-támogatnának, *Moguntziából* mindenkor igen könnyen érkezhetnének uj Seregek segítségére. — Itt *Bingenben* igen tsendesesen és rendesen viselik magokat a' Frantziák. „

Koblentz 30. Okt. — „ Ezen város körül egy Pruszszus Májornak vigyázása alatt éjjel nappal 1500 Parasztok dolgoznak a' város erősségein. Ma u. m. Okt. 30 dikán, az egész *Hafsziai* tábor minden ágyuzó készületeivel, és 150 Pruszszus Dragonyosokkal a' minden órában várandó Pruszszus Seregeknek előljáróival edgyütt meg érkezett. Ezen Pruszszus Dragonyosok a' *Koblentz* mellett lévő *Thal-Ehrenbreitstein* nevű városotkába szállítottanak bé, melyben a' Vál. Papi Fejedelem Residentziája nagyon. Okt. 28-dikán az egész Pruszszus tábor *Luxemburg* mellől fel kerekedvén, a' *Koblentz*' óltalmára rendeltetett Regementek által *Luxemburgtól* fogva *Trieren* keresztül *Koblentz* felé az Ország útjai mindenütt el borittatva valának, és mind ezen Regementeknek *Koblentzbe* való meg-érkezése, a' Herceg *Braunsváig* vezérlése alatt, Nov. 1 ső napjára vala rendeltetve. Maga a' Pruszszus Király is minden lovas Regementjeivel együtt *Trieren* keresztül a' *Rénus* melle, az ugy nevezett *Hundsrukki* tartományokra mondatik Izándékozni, a' hol mind a' Izükséges dolgok bővebben tanáltatnak, mind pedig innen a' Pruszszus lovasok, a' *Koblentzbe* szállandó gyalogokkal magokat mindenkor könnyebben egyesíthetik.

Minek előtte a' Pruszszus Seregek ezen tudósítás szerint *Luxemburg* mellől fel-kerekedtenek volna, így

igy irtanak róllok *Luxemburgból* Okt. 27 dikén: —
 „ A' Pruszszus tábor *Luxemburnak Glacijától* fog-
 va egy egész órányi meszszeségnyre nyúlik. A'
 Király egy *Merle* nevü faluban vagyon szálláson a'
 Várostól fél mértföldnyire. Itt vagynak a' *Sachsen*
Wajmari Hertzeg, és *Marquis Luchefini* is a' Prusz-
 szus Király Ministere, minden hozzájuk tartozó ba-
 gáziákkal és kísérekkel együtt. 's a' t. — To-
 vábbi tzeljät a' Pruszszus tábornak, és hogy hol
 fogna telelni, még ekkor itt nem tudta senki. A'
Luxemburgi tartományokban a' Frantziák még ed-
 dig mind folytattják a' magok bé-ütéseiket. *Etsch*
 nevü falunak fel prédálásától fogva, melly tsak 4
 órányira vagyon *Luxemburg* várától, egészsz *Vir-*
tonig elő nyomultanak, és Oktob. 26-dikán étzaka
 egy *Dudlanze* (Dudlange) nevü falut egészsz el-
 pusztítottanak. A' szegény falusiak *Luxemburgba*
 szaladván, minden vagyonyaikat a' prédálók ke-
 zébe hagyták.

Az Auszriai Belgiumban lévő Sergekről most-
 is tsak azt irhatjuk, a' mit közelebbről is röviden
 említettünk vólt u. m — hogy az *Albert* Hertzeg
 hadi szállása *Dornikból Monsba* hozatott által, és
 az itt körülbé fekvő Auszriai Sergek mind *Mons*
 körül gyűlnek öszve. A' Hertzeg *Hohenlohe* Serge-
 is, mellyről közelebbről azt irták vólt a' *Luxem-*
burgi Levelek, hogy ezen Város mellett a' Prusz-
 szus Király Sergeinek éppen tő szomszédságába szál-
 lott meg, hasolóképpen a' *Mons* felé való közeli-
 tésre vett parantsolatot, melly szeriat *Luxemburg*
 mellől előbb nyomulván, *Namur* és *Neuchateau*
 között állapodott meg. — Azonban Frantzia Gen.
Dümurier - is igen nagy szorgalmatossággal foglal-
 toskodik egy számos Frantzia Seregnek öszve gyű-
 tésében, melly 50 - ezer fejekre számláltatik. A'
 Gen. *Kellermann* táborának is egy része, mellynek
 azon oldalról, a' hol eddig feküdt, nintsen tovább
 mitől tartani, hasonlóképpen a' *Dümurier* tábora
 mellé rukkol közelebb *Lille* felé. A' mi Generálisaink
 min.

minden lehető készüléteket tésznek az ellent-állásra. — Egy *Brüsszeli* Levélben, valamint a' Gr. *Klerfe* vezérlése alatt *Campániában* járt, így szintén az *Albert Hertzeg* vezérlése alatt lévő *Ausztriai* Sergek is, az ő jó indulajokról, bátorságokról, és ezen hosszú és nyomoruságos útaknak meggyőzésében ki-mutatott alhatatóságokról igen erősen dicsértettek. A ző el-tökélt bator-szivüségek által minden nehézségeken győzedelmeskedtenek, és a' szükséges hadi fenytéket mindenütt meg-tartották.

Az *Ausztriai Belgiumi* és *Frantzia Flandriai* széleken mostanság esett apróság tsatázásokról, melyekről közelebbről mi is emlékeztünk vólt, ezek a' bővebb tudósítások tétetének közelebbről a' *Bétsi* Udvari Ujjság által közönségessé: — „Okt. 20 dikától fogva 22 dikig nem ujjitottanak a' *Flandriában* lévő *Frantzia* Sergek egyebet annál, hogy az *Ausztriaiaktól* el-hagyatott helyveket u. m. *Sz. Amandot*, *Orchiest* 's a' t., el-foglalták. — 23 dikben jó reggel 2 Batalion *Frantzia* gyalogság 2 *Svadron* lovasokkal, és 2 ágyukkal edgyütt, a' mi *Rouboix* mellett álló szélső vigyázóink ellen meg-indulván, itt ezektől a' leg-szélső bé-vágott helyeket el-foglalta, az itt állott *Ausztriai* Pikét pedig magát *Croix* mellé vissza vonván, *Lannoyból* 40 emberekkel a' *Ligne* Regementyéből meg-erősítettett. Az után itt is réa ütötenek a' *Frantziák* a' mi vigyázóinkra, de olyan kemény ellent állásra tanáltanak, hogy estvénél előbb ezen helyet bé nem vehették, és ekkor-is a' miénkek magokat onnan egy embernek el-vezttése nélkül vonták vissza, a' miénkek pedig egy ellenséges *Dragon*ost fogságra hoztanak. — 24 dikben a' mi *Lamponponti*, *Linsellesi*, *Blatoni*, és *Rouboixi* vigyázó Sergeinket, az ellenség hátrálni kénytelenitvén, tsak hamar az után egy néhány *Jágerek*, és a' *Ligne* Regementjéből egy *Kompania* 1 ágyuval a' miénkeknek segítségére meg-érkezett, és az ellenség *Linsellesből* 's *Blatonból* vissza üzettetett. —

Ugyan

Ugyan ez nap egy 4000 gyalogokból és 400 lovasokból álló Frantzia Sereg *Conde* Várából ki-indulván, 3 oldalól közelített a' mi széleink felé. Edgyik csoport ezek között *Büri* mellett a' mi földünkön az *Odonell* szabad Sergére ütött, a' melly a' fokaságnak ellent nem álhatván, a' *Roucourti* halokra vontatá vissza magát, mellynek alkalmatosságával 1 Káplárunk és 1 köz-emberünk ölettet meg, ketten meg sebessítettének, fő Hadnagy *Pietro-grassa* pedig 55 embereivel edgyütt nem tanálatik sohol. A' *Blankenstein* Húzárok között is 3-an kaptanak sebet.

Ugyan csak Okt. 24 dikén jó reggel egy 4000 gyalogokból és 1000 lovasokból álló Frantzia Sereg 8 ágyukkal *Lille* felől meg-indulván, *Baisieun* innen egy halmon szállott szembe a' miénkekkel, a' honnan a' mi külső vigyázó Sergeinkre ágyuztatni kezdett: de ezek is haladék nélkül ki rukkoltván, és az ő segítségére a' Gr. *Sztáray* Regimentjének 2 osztályai 2 ágyukkal, és a' *Dornikban* őrizeten lévők is meg-indulván, az ellenség még az ő meg-érkezések előtt hátat adott. Ezt látván a' mi külső vigyázó Sergeinknek vezére Gr. *Sztáray*, egy fél-osztályt a' maga Regimentjéből utánna bocsátott a' Frantziáknak, és egy ágyuból tüzelteni kezdett rájuk. Az ellenség Serge már a' 3-dik lövésre rendet zavarván, magát *Baisieun* kerestül vissza kezdette vonni, a' hol a' mi vadászaink az ő jobb szárnyára ütven, a' mi lovasaink segítségével által ötet, egészs a' *Lille* várain lévő ágyuk alá űzték. — 5 embere maradt az ellenségnek halva a' tsata piatzon, 's valami 50 pig való el-estek és meg-sebessedtek pedig, vissza vontattattanak. Egy meg-sebessedett ellenséges *Strázsamester* hozzánk fogságra esett. — 10 ló portziókkal, zabbal és szénával (nem hadi-készülettel) rakott szekereket nyertünk prédába. Egy emberünk meg-ölettetett, 2-tő a' *La Tour* Dragonyolsai között fogságra esett, 6 vadász katonáink sebet kapta.

kaptanak. — 25. dikben ismét réájok ütötenek 400 Frantziák a' mi *Blaton* mellett álló vigyázóinkra, de 20 an megölettetvén, többen pedig megsebesedvén közzüllök, a' többek magokat visszavonták. — 26. dikban egész nap ágyuzott az ellenség *Bonsecours* mellől a' mi *Roucourt* mellett fekvő Sergeinkre, mely által 1 emberünk megölettetett, 4-en sebet kaptanak. — 27. dikben 3000 Frantziák 6 ágyukkal ismét réá ütötenek *Blaton* mellett a' mi Sergeinkre. Itt történt az, a' mit közelebb is említettünk, hogy a' Frantziák egymás után négyszer ujjították meg a' tsatát, de a' miéinknek Gen. *Boliötöl* segítségének érkezvén, a' Frantziák a' negyedik próbának alkalmatosságával rútul vissza verettvén, *Conde* felé egész *Hermitage*-ig üzettettek. De erről még bővebb tudósítást várunk, 's ha érdemli, szolgálni fogunk vele.

Régenzburg. — A' Német Birodalom-béli Ország-gyűlésnek tanátskozásai, mellyeknek a' mostani terhes környülállások miatt a' jelen való háborura nézve a' múlt Okt. 22. dikén *Régenzburgban* el kellett volna kezdődni, némelly előfordult környülállások miatt, ismét elhalasztattanak. — Egy Fels. *Rescriptum* érkezék Okt. 11. dikén a' F. Tsászári Udvartól a' *Régenzburgban* lévő Tsászári *Commissáriushoz*, melynek rövid de igen fontos foglalata ide mégyenki: — „Előhozattatnak ebben mind azok az erőszakoskodások, mellyeket a' Frantziák 1789. nek Augusztusától fogva, a' minden Nemzetek előtt szent Törvényeknek valóságos fundamentomai ellen, a' Német Birodalomra nézve elkövettenek, nevezetesen pedig emlékezetet tétetvén a' Fels. Tsászári Udvar ezen írásban Gen. *Custinének* Német Országban való mostani pulztításairól, arról is méltóztatik különösön emlékezetet tétetni, hogy mind ezen szerentsétlen történetek között, ő Felségének a' maga megnyugtására, még csak éppen ennek az egynek meg gondolása vagyon hátra, hogy sem az ő Felsége ditsőségesen uralkodott

dott. Fels. édes Attyára, sem pedig önnön Magára, mostan ditsőségesen uralkodó F. Császárunkra leg kisebb fundamentomos gyalázat is, azért, hogy ő Felségek, mint a' Német Birodalom Fejei, ezen Felséges kötelelségeiket igen szorosán bé nem töltötték volna, nem háromolhatik. „ — „ Ezen ő Felségek atyai gondoskodását bizonyítják a' többek között, az 1791 dik esztendőnek 10-dik Augustusán ki adatott Császári Dekretumok, így szintén a' mostan uralkodó Császári Felségnek a' maga Ministerei által a' külömb külömb-féle Német Udvaraknál tétéreit jelentései és atyai intései, nevezetesen pedig közelebbről a' veszedelmek nevedésének alkalmatosságával, a' *Baváriai*, *Svéviai*, 's *Frankoniai* Kerületeknél lévő Ministerek által beadott *Promemoriák*. „ — „ Hiteles dolog továbbá pedig az-is, hogy ha a' Fels. Császár nevében a' veszedelemtől tartható Német Fejedelmektől kivántatott segítség, olyan készséggel ki-szolgtatódott volna, mint a' millyen nagy és közel lévő vólt a' veszedelem, a' bé-rontó ellenség elejébe még bizonyoson elég erőss gát vettethetett volna. „ — „ Már most az ellenség a' Német Birodalom vidékein vagyon, és a' veszedelem minden nap nevedik. Egy ilyen rend-kivül való állapot, segítő eszközöket is rend-kivül valókat kíván, és a' jelen való 's tovább is fenyegetődző veszélynek megelőzésére, a' Német Státusokra rend szerint kiolztatni szokott segedelmeknek nemei (*Contingentiák*) bizonyoson most már nem elégségesek. „ — „ Ehez képpent a' Német Birodalomban lévő minden Cs. Ministerekhez, igen siető rendelések küldetettnek a' F. Császártól, hogy ezek által a' Német Fejedelmek a' közönséges felkelésre atyai módon ösztönöztesenek, melly is hogy az ő Felsége reménsége szerint fog történni, innen reméli ő Felsége; mivel ezt mind a' Státusoknak egymástól való közönséges függése, mind a' tagoknak külön-külön való bátorságos megmaradásai kívánnyák „

„ A'

— „ A' minthogy is végezetre ő Felsége a' Német Státusok patriotaságából, a' maga atyai gondoskodásáért, vagy lehető és igen siető segítséget ígér magának, vagy pedig a' jövendő világ bámulva fogja valaha olvasni azt, hogy a' 18 dik *Sekulumnak* végén a' Német Nemzetet legkisebb közönséges haszonra tzelező indulat nem lelkesítette, vagy nem vezérelte, és hogy egy szomszéd ellenség benn a' Német Birodalomban büntetetlenül bátorzkodott a' Német Nemzeten trutzolni. „ — A' Német Birodalom V. Cancelláriusa Gr. *Collorédó*-is adatott által egy más ilyen jelentő Levelet a' 3 rend-béli Német Gyűlések (*Collegiumok*) minden Ministereinek.

Páris. — *Nemzeti Conventbéli dolgok.* — Gen. *Custine* arra kért magának a' *Conventtől* engedelmet, hogy egy Német *Legiót* állithasson fel Német Országon. — Továbbá ditséretet téssen *Custine* egy *Stamm* nevezetű *Strafsburgi* ifjuról, a' ki az ő *Sergeit Moguntzia* felé vezette, továbbá Gen. *Neuwingerről* 's a' t. Az elsőnek Kapitányságot kér a' *Conventtől*, és hogy magánál mint Agyutántot tovább is megtarthassa, *Neuwingernek* pedig hasonlóképpen érdemeihez való előmenetelt. — Vóltaanak a' *Conventben* sokan olyanok, a' kik azt javasolták, hogy jó lenne ha a' *Convent* Gen. *Custine*hez egy jelentő Levelet botsátván, ebben a' véle való megelégedést nyilvánvalóvá tenni. Mások azt mondták, hogy mivel *Dümurier* és *Kellermann* is hasonló érdemlenének, jobb lenne még egy darabig az e' félét halasztani. Az ifju *Stamm* azonban ditsérő Levelet nyert a' *Nemz. Conventtől*.

Azt írják *Párisból*, hogy sokan a' régi Gárdisták közül és más Emigránsok is a' *Frantzia* Generálisokhoz irván, hazájokba való vissza vágyásokat jelentették, és botsánatot kérnek. — Gen. *Custine* maga is kérő Levelet botsátott a' *Conventhez* az olyan Emigránsokért, a' kik magokat bűnösöknek esmervén, a' Nemzettől kegyelmet kívánanak. — A' *Nemzeti Conventnek* egy *Merlin* nevű tag.

tagja-is fel vette az ő ügyeket a' *Convent* előtt, és lehet remélni, hogy meg fog az ellenek hozatott kemény Dekretom változni. — A' *Merlin* javasolására el-halasztatott a' *Conventnek Longvy* ellen hozott Dekretoma is, melly szerint ezen városban minden házaknak a' föld színével egyenlővé kellett volna tétetni.

Hágából 30. Okt. — Itt a' *Hollandiai* Státusok öszve gyűlvén szorgalmatos tanátskozásokat tartanak. Ezen *Hollandiai* Státusokban igen nagy számmal kezdenek az Emigráns Frantziák meg érkezni, kik között némelleyeknek, alig vagyon anyyja, a' mennyivel egy napot bé érhesen.

El-igazitván Gen. *Custine* a' *Frankfurtiakkal* is a' réájok vetett *Schatztz* dolgát, az után réájok nézve-is egy *Salvagardot*, óltalmat ígérő Levelet, tétetett közönségessé, mellyben minden vezérlése alatt lévő tiszteknek és katonáknak azt parantsolja, hogy a' *Frankfurti* Polgároknak személjeiket, tulajdonaikat, és kereskedésbéli szabadságokat, az alatt az idő alatt, mig a' Frantzia Republicának Sergej az ő földökön mulatni fognak, óltalmazzák és bátorságossá tegyék. — Azt-is meg ígérte *Custine* a' *Frankfurtiaknak*, hogy igyekezni fog a' Nemz. *Conventtől* meg nyerni, hogy *Frankfurt* városa ezen egész háboru alatt több hadi-adóval ne terhelhetessék.

Geneva 24. Okt. — Minekutánna *Gen. Monteskiu* a' *Genevaiakkal* *Traktába* elegyedett, és vélek bizonyos punktumokban meg-edgyezett, ezen *Traktát* annakutánna a' *Nemz. Convent* elejébe küldötte a' helyben hagyás végett: de, a' mint az újabb hírek erőlsitik, a' *Frantzia Ministerium* ezen *Traktára* nem állott réá. Ezen *Trakta* 6 punktumokból állott, és a' summája rövideden ez — —

- 1.) A' *Helvétus Sergek* *Decembernek* 1 ső napjáig *Genevából* mind egyig ki takarodván, a' *Frantziák* is a' magok vár-ostromló ágyujikat, mihent a' *Trakta* egészzen meg erőlsittetik, *Geneva* aloll vizsgálja fogják hordatni. —
- 2.) Az útban lévő *Frantzia Sergek* meg állittatnak, a' már meg érkeztek pedig, a' várostól 10 mértföldnyire magokat vizsgálva vonnyák, ki vévén közüllök valami keveset, melyre a' jó rend' tartás végett szükség vagyon. —
- 3.) *Genevának*, *Savoyával*, *Helvétziával*, és a' *Frantzia Republicával* való *Commertziuma* egészzen a' régi lábra állittatik vizsgálva. —
- 4.) Az eddig *Genevában* lakott *Frantzia Követ* haladék nélkül vizsgálva megyen a' maga helyére. —
- 5.) A' *Frantziáknak* a' *Genevaiakkal* való minden költsönös békesleges egyezéseik meg-ujjittatnak, ki vévén az 1782 tő bélit, mely egészzen el-töröltetik azon kívül, a' mi benne a' *neutralismust* illeti. A' *Garántérozásnak* semmi emlékezete nem fog beölle meg-maradni. —
- 6.) Ezen *Traktának* 12 napok alatt, vagy ha lehet, még hamarább meg kell erős-sittetni.

A' *Tudományos olvasók számára-is* vagy két szó: —

A' *Spanyol Udvar* nagyon gyűjti a' *Természeti dolgokat*. Az idén sok *Köveket*, *Értzeket*, és a' *Természetnek* egyéb *Hozományait* vásároltatott *Párisban* az oda való *Kereskedőktől*: ugy annyira, hogy közönségesen azt itélik, hogy ma holnap a' *Madridi Természetes Kabinét* fog leg első *Kabinétnek* tartattatni. Meg vette nevezetesen az említett

Spanyol

Spanyol Udvar a' minapában 150000 Livrán *Párisban*, *Forster Jakabnak* azon válogatott *Köves Gyűjteményét*, mellynek egy része *Párisban*, a' másik pedig *Londonban* vólt; 's a' mellyről egy szivvel Izájjal azt erősítik a' *Mineralogusok*, hogy az, ha a' pompára 's nagyságra nézve nem is, de a' benne fel-találtatott ritka darabokra nézve, valóság-gal egy vólt a' leg-nevezetesebb *Köves-Gyűjtemények* között. Harmintz 's egy néhány elztendőknek el-forgások alatt gyűjtögette azt *Forster*, Anglia, Frantzia, Német, és *Magyar Országokban*; és olyan szerentsés vólt, (igy szoll egy *Párisban* nem régen költ Levél), hogy, *Saxoniában*, és *Magyar Országban* olyan darabokra talált útazásában, a' mellyek az óta sem fordultak többé elő. Nem emlékezem réá (igy ír végre a' *Párisi Író*) hogy a' *Bétsi* jeles *Naturalien Kabinétban*, olly kiválogatott *Magyar Orzági* dolgokat láttam volna mint a' millyeneket találtam a' *Forster Köves Gyűjteménye* között; de a' mi nem tsuda, ha az ember meg-gondolja, hogy *Forster* maga járta fel a' *Bányákat*, és sem költségét, sem fáradságát nem kiméllette, tsak hogy a' *Természetnek* leg-ritkább Hozományai-val gazdagítsa *Gyűjteményét*. — — Láthattyák ebből az *Érd. Olvasók*, melly betses légyen a' *Magyar Orzági Termés* az idegenek előtt, a' kik magok fel járják *Hazánk Bányáit*, 's az azokból kapott darabokkal szaporitván *Gyűjteményeket*, hirre névre, 's a' mellett jó tsomó penz-re is szert tehetnek. Ha az idegenek ezt tselekszik: miért nem tselekedhetnék ugyan azont a' *Magyarok*? —

Minapában hólt meg *Párisban* a' *Nagy Lajos Collegiumának* Professora, az a' *Royov* nevű *Tudos Abbás*, a' ki, a' néhai *Gróf Buffonnak*, a' *Természetnek Epochájáról* való *Írását*, igen elmésen meg-tzáfolta.

Párisban az úgy nevezett *Királyi Kertnek* Fő gondviselőjévé tétetett *Saint Pierre*, a' ki sok *Írása*

sai által esmeretessé tette magát a' Tudós Világ előtt. Nevezetes Irása az, mellyet így titulál: — *Etudes de la Nature*; 's a' mellyben, az Isteni létezt, tulajdonságokat, és a' Gondviselést majd olyan erősen meg-mutattya a' Természeti dolgokból a' Frantzoknak: mint a' hogy ugyan azt megmutatta *Derhám* az Anglusoknak. Néhai Gr. *Büffon* ugyan ezt a' hivatalt viselé vala, mellyet most visel *Saint Pierre*: és a' mi ebben az esetben felette nevezetes, ez az, hogy *Saint Pierre* éppen olyan nagy *Anti-Linæanus*, mint a' millyen vala maga *Büffon*. Mellyre nézve, lehet attól tartani, hogy a' Természeti Tudomány, a' tökéletességnek felső grádusára hamar lépésekkel sietne Parisban, — ha ugyan *Saint Pierrén* sok állana belölle. De tsak ugyan koránt sem olyan nagy tekintetű ember ez a' *Saint Pierre*, mint vala minapában *Büffon*; a' kinek életében, soha *Linnének* még tsak a' nevét sem vólt szabad Parisban jó végre emliteni. Azonban, a' *Büffon* halála után, sok titkos *Nikodémusok* mutatták elő magokat; a' kik öszve állván, a' Nemzeti Gyűléstől meg-is nyerték azt, hogy a' Királyi Kerben emelhefsenek oizlopot a' halhatatlanságra méltó *Linnének*, — 's a' mellyet valósággal meg is tselekedtek. Ezek a' *Linné* Frantzia Követői, meg-lehet, hogy jó útra hozzák *Saint Pierrét*; és ha most nem tudja is mi legyen a' *Természet Rendi*: majd meg-tanittyák a' *Systémára*.

Annuntiatio Novi Operis:

Illyen homlokos tudósítás téteték ezen napokban a' tudós Világ előtt közönségesse, a' melly tudósításnak summás foglalata ennyiből áll. — „*Ráinis Josef*, vólt *Nagy Györi Matheseos* Professor Ur, egy Könyvet szándékozik világ elejébe adni, mellynek ez leszzen titulussa: *Perfecta Quadratura*

tura Circuli, e verorum numerorum proprietatibus eruta, ac demonstrata. — Ezen Könyv elő fizetés szerint fog ki adattatni, és tanáltatni a' jövő *Aprilisben*, Pesten, Bétsben, Lipliában, Prágában, Debretzenben, Kolosvárt, Göttingában, Berlioben, Cracovban, Lembergben, és Nagy Győrben. Négy főbb öszve szedői lesznek az elő fizetésnek, u. m. Bétsben, Lipliában, Prágában, és Pesten. A' béjövő pénznek felét egészen a' Bétsi Collector-nak engedi a' Ki-adó, a' más háromnak pedig $\frac{1}{3}$ részt, és azt teszi a' Ki adó ezen ajánlásának utánna, hogy a' Collector Urak nagyon nevelhetik ezen nyereségeket, ha magok sokra fognak *prænumerálni*. A' Filiális Collectorok azonban, mint p. o. a' Debretzeni, Kolosvári, Göttingai 's a' t. — mivel ezek *fránkon* vészik magokhoz az exemplárokat, 's tovább küldeni nem tartoznak, tsak 12 *pro Centot* fognak a' Ki adótól nyereségül kapni, az *Olofz, Frantz, Anglus, Dán, és Orosz Országok* pedig 40 *pro Centot*. — *Philadelphiában, Pekingben,* 's más meszizebb való városokban nem határozott meg a' Collectorok nyeresége. — — A' Magyar tudosok és az Auszriai örökös Német Birodalom-béliek 50 krokon, a' külső Német Birodalom-béliek 1 forinton, a' több idegen Ország béliek pedig 1 forint 20 kron fogják ezt vásárolni. Azok a' *Matheseos* Professorok, a' kik Collectorokat válóztani, és azokról a' Ki-adót tudósítani fogják, egy leg szebb papirosan nyomtatott exemplárt fognak nyerni. — Ezen tudós Szerző Ur azt erősíti ki adott tudósításában, hogy ezen könyvében el-dőjthetetlen előre bősátott igazságokból húzta legyen ki ezen Proportiót. — *Ratio Diametri se habet ad Circumferentiam Circuli, ut 23: 72.* — Ezen tudósításra nagy szemet fognak a tudósok vetni. — Nyomtatatik Győrben, *Streibig Josefneél*.